

ЗАТВЕРДЖУЮ

РЕКТОР

Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова
проф. Труба В. І.

“27” вересня 2021 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 2 від 21 вересня 2021 р.

фахового семінару, проведеного на кафедрі української мови
філологічного факультету Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова

БУЛИ ПРИСУТНІ:

- з кафедри української мови: завідувач кафедри, д. ф. н.,
проф. Ковалевська Т. Ю.;

- з кафедри української мови: д. ф. н., проф. Форманова С. В. (рецензент);

- з кафедри української мови д. ф. н., доц. Дружинець М. Л.;

- з кафедри української мови д. ф. н., доц. Романченко А. П.;

- з кафедри української мови д. ф. н., доц. Ковалевська-Славова А. В.;

- з кафедри української мови ст. викл. Сенник Г. В.

з інших кафедр ОНУ імені І. І. Мечникова:

- з кафедри прикладної лінгвістики завідувач кафедри, д. ф. н., проф.
Кондратенко Н. В. (рецензент);

- з кафедри прикладної лінгвістики к. ф. н. Л. І. Стрій;

- з кафедри прикладної лінгвістики к. ф. н., доц. Труба Г. М.;

- з кафедри української літератури відповідальна за діяльність разових
спеціалізованих рад, завідувач кафедри, д. ф. н., доц. Шевченко Т. М.

СЛУХАЛИ:

1. Повідомлення аспірантки кафедри української мови Кулібаби Марії Олегівни за матеріалами дисертаційної роботи “Прагмалінгвістична специфіка українського метеодискурсу”, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 Філологія.

Тему дисертаційної роботи “Прагмалінгвістична специфіка українського метеодискурсу і” затверджено на засіданні Вченої ради Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (протокол № 3 від “27” листопада 2018 року). Науковим керівником затверджено д. ф. н., доц. Аллу Петрівну Романченко.

2. Запитання до здобувача.

Запитання по темі дисертації ставили:

Д. ф. н., проф. Кондратенко Н. В.: «Якими ознаками характеризується лексико-семантичне поле? Які критерії вирізнення тактик у межах однієї комунікативної стратегії? Які спільні стратегії і тактики ведучих можна виокремити?»

Д. ф. н., проф. Форманова С. В.: «У чому полягає специфіка прогнозу погоди порівняно з астрологічним прогнозом? Що таке мегадискурс?»

Д. ф. н., проф. Ковалевська Т. Ю.: «Обґрунтуйте актуальність теми та поясніть вибір джерельної бази дослідження»

Д. ф. н., доц. Дружинець М. Л.: «Які перспективи має Ваше дослідження?»

Д. ф. н. доц. Ковалевська-Славова А. В.: «Схарактеризуйте мовний портрет синоптика»

К. ф. н. Стрій Л. І.: «Як Ви думаєте, на що звертають увагу глядачі: на синоптичну карту, на ведучого і чому??»

3. Виступи за обговореною роботою.

В обговоренні дисертації взяли участь:

Рецензент роботи, д. ф. н., проф. Кондратенко Н. В. акцентувала на науковій новизні й актуальності роботи здобувачки, звернула увагу, що авторська методика лінгвістичного та дискурсивного аналізу прогнозів погоди матиме теоретичне й практичне значення під час упровадження нових навчальних курсів

до освітніх програм з філології. Рекомендації стосовно вдосконалення обговорюваної роботи стосувалися класичної репрезентації метеолексики, а також питань щодо розмежування деяких тактик. На думку проф. Кондратенко Н. В., дисертація є оригінальним і завершеним дослідженням, виконаним у прагмалінгвістичному аспекті. Вона є актуальною, містить новизну, чітко сформульовану мету із розв'язаними завданнями, має теоретичну та практичну цінність. Кожен розділ роботи є логічним, науково обґрунтованим, доречним і розкриває та пояснює поставлені завдання. Одержані результати переконливі, мету досягнуто, тему дисертації повністю розкрито. Рецензентка зауважила, що пропонувана робота відповідає усім формальним і змістовим вимогам, що висувають до робіт такого типу, які подають на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія 03 Гуманітарні науки і може бути рекомендована до захисту.

Рецензент д. ф. н., **проф. Форманова С. В.** зауважила, що дисертаційна робота є самостійним, оригінальним і завершеним науково-кваліфікаційним дослідженням у межах обраної проблематики. Воно містить усі необхідні елементи: актуальність, зв'язок з науковими програмами, планами і темами, мету й завдання, об'єкт і предмет дослідження, джерельну й фактичну базу, наукову новизну, теоретичне й практичне значення, структуру та обсяг роботи. Кожен розділ роботи є виваженим, логічно упорядкованим і науково обґрунтованим. Одержані результати підтверджують, що тему дослідження розкрито. Рекомендації щодо вдосконалення роботи стосуються структурування тексту. На думку рецензента, представлена дисертація за змістом і формальними ознаками відповідає усім вимогам, які висувають до наукових праць доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія 03 Гуманітарні науки, і тому може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді.

УХВАЛИЛИ: рекомендувати до захисту дисертацію Кулібаби Марії Олегівни на тему “ Прагмалінгвістична специфіка українського метеодискурсу ”, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 Філологія.

ВИСНОВОК

про наукову та практичну цінність дисертації

аспірантки кафедри української мови

Кулібаби Марії Олегівни

на тему

“Прагмалінгвістична специфіка українського метеодискурсу”,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань
03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 Філологія.

1. Актуальність теми дослідження прагмалінгвістичної специфіки українського метеорологічного зумовлена потребою виокремлення лексичних маркерів ядра, центру та периферії метеодискурсу як дифузного дискурсу з огляду на його перетин з радіо-, теле- та мережевим дискурсами, а також на необхідність семантико-функційної параметризації прогнозів погоди та їхньої прагмалінгвістичної характеристики, розроблення типології комунікативних стратегій і тактик.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах наукової теми № 129 кафедри української мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова «Дослідження комунікативної сугестії в поліжанрових дискурсах» (наказ № 634-18) та № 197 «Дослідження дискурсивної специфіки комунікативного впливу» кафедри української мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (наказ № 1397-18, номер державної реєстрації 0119U103569).

3. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що уперше в українському мовознавстві: 1) визначено прагмалінгвістичні характеристики метеодискурсу; 2) здійснено польове моделювання номінаційної сфери «Синоптична метеорологія»; 3) встановлено семантико-функційну специфіку базових лексем у межах досліджуваного дискурсу; 4) виокремлено й заналізовано комунікативні стратегії й тактики в жанрі прогнозу погоди.

4. Теоретичне значення дисертації полягає в тому, що поглиблено питання лексико-семантичного поля, уточнено його лексичний обсяг та структуру на матеріалі метеорології, сформульовано поняття метеорологічного дискурсу; обґрунтовано основні особливості дискурсу; зроблено внесок у теорію дискурсології й прагмалінгвістику, комунікативну лінгвістику й лінгвоперсонологію..

Практичне значення отриманих результатів роботи полягає в можливості використання її результатів у викладанні навчальних курсів із лексикології, стилістики й культури мови, риторики, лінгводидактики, української мови як іноземної, у створенні навчальних і навчально-методичних посібників, а також для синоптиків та журналістів.

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних

результатів, що викладені в дисертаційній роботі: текст дисертації та всі наукові публікації виконано авторкою одноосібно (за винятком 1 тез, де авторці належить 85 % внеску).

Дисертаційна робота виконана на кафедрі української мови ОНУ імені І. І. Мечникова, науковий керівник доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови Романченко А. П.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Кулібаби Марії Олегівни є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

За результатами досліджень опубліковано 11 наукових праць, у тому числі 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до ОЕСР та/або Європейського Союзу, 3 праці в колективних монографіях, 3 тез доповідей у збірниках матеріалів конференцій (1 у співавторстві, де авторці належить 85 % загального внеску).

Основні положення дисертації викладено в таких публікаціях:

1. Кулібаба М. О. Конституенти лексико-семантичного поля «Синоптична метеорологія»: лексикографічний аспект. *Записки з українського мовознавства*. Одеса : ПолиПринт, 2019. Т. 1. С. 44-51.

2. Кулібаба М. О. Лексико-семантична група «Горизонтальні повітряні течії»: складники та їхнє функціонування. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород, 2020. Вип. 13. Т. 1. С. 62-67.

3. Кулібаба М. О. Власні назви циклонів й антициклонів: синтаксичні моделі та функціонування. *Записки з українського мовознавства*. Одеса : ПолиПринт, 2020. Вип. 27. С. 65-72.

4. Кулібаба М. О. Геортоніми як хронологічні маркери прогнозу погоди. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. Київ : Гельветика, 2020. Т. 31 (70). № 4. Ч. 1. С. 71-75.

5. Кулібаба М. О. Порада як сугестивний складник українського метеодискурсу. *World Science*. Warsaw, 2020. Вип. 2 (54). С. 39-44.

6. Кулібаба М. О. Історія та реалії вивчення метеодискурсу. *Одеська лінгвістична школа: класичне і новітнє* : колект. монографія. Одеса : ПолиПринт, 2019. С. 320-325.

7. Кулібаба М. О. Метододискурс у структурі прогностичного дискурсу. *Одеська лінгвістична школа: кола інтерпретацій* : колект. монографія. Одеса : ПолиПринт, 2020. С. 434-440.

8. Кулібаба М. О. Назви одягу та взуття як периферійний складник метододискурсу. *Одеська лінгвістична школа* : колект. монографія. Одеса : ПолиПринт, 2021.

9. Кулібаба М. О. Лексикографічна та функційна специфіка лексико-семантичної групи «Кругові повітряні течії». *Таврійські філологічні наукові читання* : зб. тез. Київ, 2020. С. 30-34.

10. Кулібаба М. О. Метеорологічний дискурс у контексті глобалізації та його різновиди. *Сучасний вимір філологічних наук* : зб. тез. Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2020. С. 81-85.

11. Романченко А. П., Кулібаба М. О. Геортоніми у складі українського метеорологічного дискурсу. *Філологічні науки на перехресті культур і цивілізацій: актуальні питання*. Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2020. С. 24-27.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Кулібаби Марії Олегівни “Прагмалінгвістична специфіка українського метододискурсу”, подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми ОНУ імені І. І. Мечникова зі спеціальності 035 Філологія.

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну роботу “Прагмалінгвістична специфіка українського метододискурсу”, подану Кулібабою Марією Олегівною на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Рецензенти:

Доктор філологічних наук,
професор

Н. В. Кондратенко

Доктор філологічних наук,
професор

С. В. Форманова

Головуючий на засіданні
доктор філологічних наук,
професор

Т. Ю. Ковалевська

вчений секретар ОНУ
імені І. І. Мечникова
к. ф. н., доцент
 Курандо С. В.